

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sjukförsäkringslagen och om ändring av 6 och 7 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner ändras. Maximtiden för betalning av sådan partiell sjukdagpenning som avses i sjukförsäkringslagen förlängs från nuvarande högst 72 vardagar till högst 120 vardagar. Det föreslås att den mängd arbete motsvarande heltidsarbete som förutsätts för rätt till partiell sjukdagpenning definieras i lagen så, att även deltidsarbete kan ge rätt till partiell sjukdagpenning. Enligt förslaget är en förutsättning för partiell sjukdagpenning dessutom att deltidsarbetet planerats räcka minst tolv vardagar utan avbrott.

Förutsättningarna för att bevilja yrkesinriktad rehabilitering enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och

rehabiliteringspenningförmåner föreslås ändras så att det, om övriga förutsättningar enligt lagen uppfylls, blir möjligt att bevilja tidig yrkesinriktad rehabilitering för personer som inte är etablerade i arbetslivet och rehabilitering som stöder arbetsförmågan för personer som stadigvarande deltar i arbetslivet. För att säkerställa att den yrkesinriktade rehabiliteringen kan inledas vid rätt tidpunkt föreslås samtidigt att hänvisningsbestämmelsen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service slopas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Partiell sjukdagpenning	3
1.2 Yrkesinriktad rehabilitering	5
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	6
2.1 Målsättning	6
2.2 Partiell sjukdagpenning	7
2.3 Yrkesinriktad rehabilitering	7
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	8
3.1 Ekonomiska konsekvenser	8
3.2 Samhälleliga konsekvenser	8
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	8
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	8
DETALJMOTIVERING	9
1 LAGFÖRSLAG	9
1.1 Sjukförsäkringslagen	9
7 kap. Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningsförmåner	9
8 kap. Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning	9
15 kap. Verkställighet	11
1.2 Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner	11
2 IKRAFTTRÄDANDE	13
LAGFÖRSLAG	14
1. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	14
2. Lag om ändring av 6 och 7 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliterings- förmåner och rehabiliteringspenningförmåner	16
BILAGA	18
PARALLELLTEXTER	18
1. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	18
2. Lag om ändring av 6 och 7 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliterings- förmåner och rehabiliteringspenningförmåner	22

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Partiell sjukdagpenning

Sjukdagpenning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004) ersätter förlorad inkomst för en 16—67-årig person som är försäkrad i Finland för den tid under vilken han eller hon är förhindrad att utföra sitt arbete på grund av arbetsoförmåga som beror på sjukdom. Den möjliggör också den vård och återhämtning som behövs för upprätthållande av arbetsförmågan och att den försäkrade återvänder till arbetet.

I sjukförsäkringslagen avses med arbetsoförmåga ett sådant av sjukdom framkallat tillstånd under vilket den försäkrade, medan sjukdomen varar, är oförmögen att utföra sitt vanliga arbete eller därmed nära jämförbart arbete. Det är fråga om ett orsaksförhållande mellan sjukdomen och den försäkrades funktionsförmåga, dvs. om huruvida en person förmår utföra sitt arbete oberoende av eventuell sjukdom, lyte eller skada. Bedömningen grundar sig vanligen på det arbete personen utfört innan arbetsoförmågan inträdde.

Sjukdagpenning beviljas från den första vardagen efter självrisktiden. Självrisktiden är den dag arbetsoförmågan inträder och de nio följande vardagarna. Om en försäkrad på nytt drabbas av arbetsoförmåga på grund av samma sjukdom inom 30 dagar från den dag som det senast betalades sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning för, ska sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning betalas från och med följande vardag efter det att den försäkrade åter blir arbetsförmögen. Sjukdagpenning betalas högst till utgången av kalendermånaden före den månad då antalet sjukpenningdagar skulle uppgå till 300 vardagar. Till denna maximitid räknas de sjukpenningdagar som infallit under två års tid omedelbart innan arbetsoförmågan inträdde.

Lagstiftningen om partiell dagpenning trädde i kraft den 1 januari 2007 (459/2006). Före år 2007 möjliggjorde lagen inte att sjukdagpenning betalades för en del av dagen. En försäkrad som fick sjukdagpenning

skulle stå helt vid sidan av arbetslivet och han eller hon hade ingen möjlighet att återvända till arbetslivet på försök före sjukfrånvarons slut utan att förlora rätten till dagpenning. Reformen utgick från tanken att deltidsarbete under sjukfrånvaron gynnar rehabiliteringen och ett snabbare återupprättande av arbetsförmågan. Ett mål med reformen var att skapa ett system med partiell sjukdagpenning som ger möjlighet till individuell planering av återgången till arbetslivet och stöder personens återgång till sitt eget arbete efter en längre sjukfrånvaro. Framför allt syftade reformen till att på det sätt som avses i sjukförsäkringslagen stöda den arbetsoförmögnes egen strävan att återgå till arbetet. Avsikten var inte att försvaga den försäkrades utkomstskydd under den tid arbetsoförmågan varar. Det var alltså inte fråga om att skärpa definitionen av arbetsoförmåga eller förutsättningarna för sjukfrånvaro, utan syftet var att skapa ett alternativ för sådana situationer då det är lämpligt med beaktande av personens återstående arbetsförmåga och förhållandena på arbetsplatsen.

Till en början var en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning att den försäkrade haft rätt till sjukdagpenning för minst 60 vardagar. I praktiken innebar detta ca tre månaders arbetsoförmåga. Lagen ändrades den 1 januari 2010 (532/2009). Enligt gällande lag kan partiell sjukdagpenning betalas till en 16—67-årig arbetstagarare eller företagare som arbetat heltid och som är arbetsoförmögen på det sätt som avses i sjukförsäkringslagen från den första vardagen efter den självrisktid som avses i sjukförsäkringslagen eller efter rehabiliteringspenning utan självrisktid. En förutsättning för beviljande av sjukdagpenning är dessutom att arbetstagararen och arbetsgivaren avtalat om deltidsarbete för en bestämd tid. Arbetstiden och lönen ska minska med 40—60 %. Avtalet om deltidsarbete ska gälla hela den period för vilken partiell sjukdagpenning betalas. För att en företagare ska vara berättigad till partiell sjukdagpenning förutsätts att det arbete företagaren utför i det egna företaget minskar

med 40—60 % för den period partiell sjukdagpenning betalas.

En förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning är att den försäkrade är arbetsförmögen i sjukförsäkringslagens mening. Arbetsförmågan ska fortgå hela den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljas. En person som får partiell sjukdagpenning anses alltså vara arbetsförmögen i sjukförsäkringslagens mening trots att han eller hon arbetar deltid. Därför jämställs också utkomstskyddet för en person som får partiell sjukdagpenning med utkomstskyddet för en arbetsförmögen person som får sjukdagpenning. Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 3 kap. 3 § 1 mom. anses den som får partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen vara arbetsförmögen. Den som får partiell sjukdagpenning anses vara arbetsförmögen och har därför inte rätt till någon arbetslöshetsförmån. Partiell sjukdagpenning och en arbetslöshetsförmån kan således inte betalas samtidigt. Den tid för vilken den försäkrade har fått partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen räknas in i löntagares och företagares arbetsvillkor.

Partiell sjukdagpenning betalas för högst 72 vardagar antingen i ett sträck eller för en sammanhängande period om minst tolv vardagar. Dess belopp är hälften av sjukdagpenningens belopp. Partiell sjukdagpenning kan betalas till den försäkrades arbetsgivare om arbetsgivaren betalar full lön och om partiell sjukdagpenning enligt arbetsförhållandets villkor ska betalas till arbetsgivaren i stället för till arbetstagaren. Trots samma krav på arbetsförmåga är partiell sjukdagpenning en självständig förmån i förhållande till sjukdagpenning. De dagar för vilka partiell sjukdagpenning betalas räknas inte in i maximitiden på 300 sjukpenningdagar. De räknas inte heller in i tiden för sjukdagpenningens som primär förmån vid beräkandet av när full arbetsförmåga inträder enligt arbetspensionslagarna.

Den nuvarande maximitiden för partiell sjukdagpenning har i många fall visat sig vara alltför kort med beaktande av dess målsättningar. Detta syns i form av långvariga sjukdomstillstånd, till exempel hos patienter som återhämtar sig från mentala störningar.

Därför behövs en förlängning av maximitiden för partiell sjukdagpenning. En förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning är bland annat att den försäkrades arbetstid innan arbetsförmågan inträdde motsvarade heltidsarbete och att han eller hon är helt arbetsförmögen på ett sätt som berättigar till sjukdagpenning. I praktiken har den nuvarande lagen tillämpats så att en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning har varit ett arbetsförhållande eller en företagsverksamhet på heltid, vars arbetstid minskats på det sätt som lagen förutsätter. En person som har två olika deltidsarbeten och är oförmögen att sköta det ena arbetet men ännu kan sköta det andra har alltså inte haft rätt till partiell sjukdagpenning. Den gällande lagens ordalydelse är ändå inte entydig. I lagen definieras inte vad som avses med arbetstid som motsvarar heltidsarbete. I ljuset av besvärinstansens praxis är det uppenbart att frågan lämnar utrymme för tolkning. Av denna orsak bör lagen förtydligas.

Enligt gällande lag kan partiell sjukdagpenning betalas för en sammanhängande period om minst tolv vardagar. Om den försäkrade under den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljats övergår till att få sjukdagpenning, rehabiliteringspenning, föräldradagpenning eller arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, kan partiell sjukdagpenning även betalas för en kortare tid än tolv vardagar. Denna förteckning på sådana grunder enligt vilka partiell sjukdagpenning kan betalas för en kortare tid än tolv vardagar är uttömmande. Om alltså deltidsarbetet och också det avtal om deltidsarbete mellan arbetsgivaren och arbetstagaren som är en förutsättning för partiell sjukdagpenning tillfälligt avbryts på grund av ett nytt avtal, bör arbetsavtalets parter se till att en sammanhängande period om minst tolv sådana vardagar som berättigar till partiell sjukdagpenning infaller både före och efter avbrottet. Samtidigt bör man beakta den självrisktid för partiell dagpenning som eventuellt infaller efter avbrottet och under vilken partiell dagpenning inte betalas. Om tiden är kortare än tolv vardagar, är det inte möjligt att alls betala partiell sjukdagpenning för tidsperioden. Bestämmelsen ger inte Folkpensionsanstalten

utrymme för tolkning och kan leda till ett oändamålsenligt slutresultat ur sökandens synvinkel. Därför bör bestämmelsen ses över.

Sjukdagpenningförmåner enligt sjukförsäkringslagen betalas i efterskott per betalningsperiod. Det nuvarande bemyndigandet att utfärda förordning angående betalningsperioderna för dagpenning som ingår i sjukförsäkringslagen är emellertid otillräckligt. Bemyndigandet att utfärda förordning gäller för närvarande endast partiell sjukdagpenning. Också för andra dagpenningars del behövs bestämmelser om betalningsperioderna. Därför bör bemyndigandet utvidgas att gälla alla dagpenningar enligt sjukförsäkringslagen.

1.2 Yrkesinriktad rehabilitering

Enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (nedan rehabiliteringslagen; 566/2005) har en försäkrad rätt till yrkesinriktad rehabilitering för förebyggande av arbetsförmåga eller förbättring av arbets- eller förvärvsförmågan om 1) sjukdom, lyte eller kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt med sannolikhet medför risk att den försäkrade blir arbetsförmögen, eller om 2) den försäkrades arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter måste anses ha försvagats väsentligt på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada. Vid bedömningen av om det är ändamålsenligt med rehabilitering beaktas den försäkrades ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning, socioekonomiska omständigheter samt huruvida den rehabilitering som söks sannolikt leder till att den sökande fortsätter i eller återgår till ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller till att den sökande inträder i arbetslivet.

Med risk för arbetsförmåga avses en situation där det är sannolikt att den försäkrade under de närmaste åren utan yrkesinriktad rehabilitering skulle beviljas invalidpension även med beaktande av möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering. Vid bedömningen av om arbetsförmågan och förvärvsmöjligheterna har försämrats väsentligt beaktas i vilken utsträckning den försäkrade är kapabel att skaffa sig förvärvsinkomster

genom sådant till buds stående arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra med hänsyn till sin utbildning, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt andra därmed jämförbara omständigheter. Enligt en specialbestämmelse i lagen är en ung persons arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter väsentligt försämrade om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada avsevärt begränsar hans eller hennes val av yrke eller arbete.

Risk för arbetsförmåga och avsevärd försämring av den försäkrades arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter utgör sinsemellan oberoende förutsättningar för yrkesinriktad rehabilitering som beviljas av Folkpensionsanstalten. Vid reformen av lagstiftningen 2004 ville man skapa enhetliga förutsättningar för den yrkesinriktad rehabilitering som beviljas av Folkpensionsanstalten och den som beviljas av arbetspensionsanstalterna. Risk för arbetsförmåga lades då till som förutsättning för yrkesinriktad rehabilitering som beviljas av Folkpensionsanstalten, liksom i arbetspensionssystemet. Avsikten med ändringen var att den yrkesinriktade rehabiliteringen i regel ska inledas på samma grunder inom arbets- och folkpensionssystemet.

I den praktiska tillämpningen har det ändå visat sig att förutsättningarna för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten inte fungerar med tanke på Folkpensionsanstaltens målgrupp. Tillämpningen av kravet på risk för arbetsförmåga har gjort det svårare för dem som hör till Folkpensionsanstaltens målgrupp att få tillgång till yrkesinriktad rehabilitering och lett till att en stor del av ansökningarna om rehabilitering förkastats av Folkpensionsanstalten.

Ett skäl till svårigheterna med tillämpningen av kravet på risk för arbetsförmåga är de grundläggande skillnaderna mellan arbetspensionsanstaltens och Folkpensionsanstaltens målgrupper. Arbetspensionssystemets målgrupp består av personer i arbetslivet och personer som deltagit i arbetslivet och vars kontakt till arbetslivet inte slutligt brutits. Folkpensionsanstaltens målgrupp består av unga och vuxna i arbetsför ålder som inte etablerat sig i arbetslivet samt av personer i arbetslivet som är i behov av träning som be-

varar och förbättrar arbetsförmågan eller annan yrkesinriktad rehabilitering i grupp för att kunna fortsätta i sitt arbete. På grund av olikheterna mellan målgrupperna bör också risken för arbetsförmåga bedömas på olika sätt inom arbets- och folkpensionssystemet. Gällande personer i arbetslivet bedöms risken för arbetsförmåga i förhållande till den tidigare arbetskarriären. Däremot har en stor del av de unga ännu inte deltagit i arbetslivet och risken för arbetsförmåga kan därför inte bedömas i förhållande till den tidigare arbetskarriären på samma sätt som för personer i arbetslivet. Om man inte kan verifiera risken för arbetsförmåga, kan personen inte beviljas yrkesinriktad rehabilitering.

Eftersom kravet på risk för arbetsförmåga leder till att alla som hör till Folkpensionsanstaltens målgrupp inte har rätt till yrkesinriktad rehabilitering, bör kraven justeras så att man slopar kravet på risk för arbetsförmåga i rehabiliteringslagen.

Ett annat problem som uppstått vid tillämpningen av den gällande lagen är att försvagad studieförmåga inte beaktas i lagen som grund för att inleda yrkesinriktad rehabilitering. Vad gäller studerande bör bedömningen av behovet av yrkesinriktad rehabilitering grunda sig på försvagad studieförmåga, eftersom genomförandet av studierna direkt påverkar övergången till arbetslivet. Därför föreslås att försvagad studieförmåga intas i lagen som en grund för att inleda yrkesinriktad rehabilitering.

För närvarande är det väldigt sjukdomscentrerade sättet att bedöma förutsättningarna för yrkesinriktad rehabilitering ett problem i den praktiska tillämpningen av lagen. Man fokuserar bedömningen på diagnostiserade sjukdomar och prognoserna för dem, varför bedömningen av personens helhetssituation i övrigt som påverkar arbets- eller studieförmågan hamnar i bakgrunden. Hos en del personer orsakar en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada i sig att arbets- eller studieförmågan och förvärvsmöjligheterna försvagas väsentligt. Hos en del andra däremot orsakar enbart sjukdomen inte en avsevärd försvagning, men deras helhetssituation med beaktande även av sjukdomen är sådan att arbets- eller studieförmågan och förvärvsmöjligheterna väsentligt försvagats. T.ex. vid lindriga-

re sjukdomar anser man att förutsättningarna för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering inte uppfylls även om det i personens helhetssituation ingår andra faktorer som försvagar arbetsförmågan och förvärvsmöjligheterna, såsom långvarig arbetslöshet, att man blivit utan utbildning eller ekonomiska problem. När det gäller personer i arbetslivet har man å andra sidan inte fäst tillräcklig vikt vid problem med arbetsförmågan som upptäcks på arbetsplatsen, utan bedömningen av huruvida förutsättningarna uppfylls har varit sjukdomscentrerad.

De nuvarande sjukdomsbaserade förutsättningarna för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering tillåter inte som sådana att rehabilitering beviljas alla som är i behov av yrkesinriktad rehabilitering. Därför bör förutsättningarna ses över så att bedömningen av klientens situation som helhet betonas starkare än tidigare.

Folkpensionsanstalten är inte skyldig att ordna yrkesinriktad rehabilitering om sådan har ordnats enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Denna bestämmelse leder till att sökandena i första hand ansöker om rehabilitering enligt nämnda lag. Å andra sidan är den rehabilitering arbetskraftsmyndigheterna erbjuder prövningsbaserad. Detta stöder inte alltid ordnande av yrkesinriktad rehabilitering vid rätt tidpunkt och i ett tillräckligt tidigt skede. Därför bör hänvisningsbestämmelsen i lagen slopas.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering verkar regeringen aktivt för att utveckla arbetslivet. Målet är att främja skyddet av arbetstagarna samt höjandet av produktiviteten och sysselsättningsgraden. Arbetsförmåga är den viktigaste faktorn som förkortar arbetskarriärerna. Därför betonar regeringen förebyggandet av arbetsförmåga och förbättrandet av arbetsmöjligheterna för partiellt arbetsförmögna som metoder för att förlänga arbetskarriärerna. Detta förutsätter framför allt hälsofräm-

jande åtgärder samt att företagshälsovården, rehabiliteringen och arbetslivet utvecklas. Enligt regeringsprogrammet ska också speciell vikt fästas vid åtgärder för att göra det lättare att återvända till arbetet. Arbetshälsan och förutsättningarna att orka och fortsätta i arbetet utvecklas genom att man förbättrar möjligheterna till deltidarbete, bland annat genom att främja användningen av partiell sjukdagpenning. För att skapa bättre förutsättningar för en lyckad rehabilitering försäkras man sig om att rehabilitering genomförs vid rätt tidpunkt och utan dröjsmål. Speciell vikt läggs vid att konstatera behov av förebyggande rehabilitering i ett tidigt skede.

I sitt svar på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sjukförsäkringslagen, 27 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner samt 2 kap. 11 a § i arbetsavtalslagen (RP 62/2009) förutsatte riksdagen att regeringen undersöker möjligheterna att förlänga maximitiden för partiell sjukdagpenning och utifrån undersökningen bedömer behoven av att ändra författningar.

2.2 Partiell sjukdagpenning

I denna proposition föreslås att maximitiden för betalning av sådan partiell sjukdagpenning som avses i sjukförsäkringslagen förlängs från nuvarande högst 72 vardagar till högst 120 vardagar för att underlätta selsättandet av partiellt arbetsföra personer. Det är inte ändamålsenligt att lämna deltidarbete personer utanför systemet med partiell sjukdagpenning. Därför föreslås att en definition av vad som avses med arbetstid som motsvarar heltidsarbete intas i sjukförsäkringslagen. Avsikten med förslaget är att det föregående heltidsarbete som är en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning ska kunna bestå av två eller flera deltidarbeten.

Förhållandet mellan partiell sjukdagpenning och avbrott i avtalet om deltidarbete bör ordnas i lagstiftningen på ett sätt som möjliggör en flexibel planering på arbetsplatsen utan risk för avslag på tekniska grunder eller andra överraskande ekonomiska följder.

Därför föreslås att bestämmelsen om en minsta sammanhängande period som förutsättning för betalning av partiell sjukdagpenning slopas och att en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning ska vara att deltidarbetet i arbetsavtalet planerats pågå utan avbrott i minst tolv vardagar. Den föreslagna ändringen möjliggör att eventuella senare förändringar i avtalet om deltidarbete inte orsakar onödiga ekonomiska förluster.

Enligt gällande lag betalas partiell sjukdagpenning till arbetsgivaren om den försäkrade på grundval av ett anställningsförhållande får full lön och det i anställningsvillkoren har avtalats att partiell sjukdagpenning ska betalas till arbetsgivaren i stället för till den försäkrade. Om den försäkrade inte får full lön på grundval av sitt anställningsförhållande, betalas den partiella sjukdagpenningen till den försäkrade. Med full lön avses en lön som motsvarar oavkortad sjuktidslön som bestäms enligt lönen för heltidsarbete före arbetsoförmågan inträdde. Till denna del föreslås inga ändringar. Det föreslås att den partiella sjukdagpenningen betalas till arbetsgivaren endast ifall arbetsgivaren betalar full lön baserad på heltidsarbete. Enligt förslaget betalas den partiella sjukdagpenningen till arbetstagaren om den regelbundna arbetstiden består av två eller flera deltidarbeten.

Dessutom föreslås att i lagen intas ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket bestämmelser om betalningsperioder för sjukdagpenningar utfärdas genom statsrådets förordning.

2.3 Yrkesinriktad rehabilitering

Det föreslås att förutsättningarna för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering enligt rehabiliteringslagen ändras så att yrkesinriktad rehabilitering kan beviljas också personer som hör till Folkpensionsanstaltens målgrupp och vilkas situation som helhet är svår. Man strävar till att utforma kraven så att man avhjälpes de luckor som orsakats i tidigare praxis. För att säkerställa att den yrkesinriktade rehabiliteringen kan inledas vid rätt tidpunkt föreslås att hänvisningsbestämmelsen till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice i rehabiliteringslagen slopas.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

De dagpenningar som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen finansieras via sjukförsäkringens arbetsinkomstförsäkring. Inom arbetsinkomstförsäkringen är finansieringen av förmånerna tudelad. De inkomstrelaterade förmånerna finansieras genom de försäkringspremier som arbetsgivarna och de försäkrade (löntagare och företagare) betalar. Förmåner till minimibelopp finansieras ur statens medel, med undantag för sådana inkomstrelaterade förmåner som betalas till minimibelopp av samordningsskäl. Dessa förmåner finansieras med försäkringspremier. Den föreslagna förlängningen av maximitiden för sjukförsäkringens partiella sjukdagpenning från nuvarande 72 dagar till 120 dagar från den 1 januari 2014 innebär en ökning av kostnaderna för sjukförsäkringens arbetsinkomstförsäkring med ca 6,1 miljoner euro per år, vilken hänför sig till den andel som finansieras av arbetsgivarna och löntagarna. För de dagpenningar till minimibelopp som finansieras av staten är den föreslagna förlängningens kostnadseffekter små.

Bestämmelser om finansieringen av de förmåner som avses i rehabiliteringslagen ingår i sjukförsäkringslagen. Rehabiliteringskostnaderna finansieras ur sjukvårdsförsäkringen, vilken finansieras till 50 % av de försäkrade och till 50 % av staten. Utgifterna för rehabiliteringspenning finansieras ur sjukförsäkringens arbetsinkomstförsäkring. Den föreslagna lindringen av förutsättningarna för beviljande av Folkpensionsanstaltens yrkesinriktade rehabilitering beräknas öka antalet rehabiliteringsklienter med 1 000 personer, vilket beräknas medföra en ökning av kostnaderna för rehabilitering med 2,3 miljoner euro och av kostnaderna för rehabiliteringspenningar med 2,4 miljoner euro per år. Statens andel av ökningen beräknas sammanlagt till 2,4 miljoner euro. Beloppet av statens finansieringsandel påverkas av att en stor del av rehabiliteringsklienterna i enlighet med

förslagets målsättning är personer utan fast kontakt till arbetslivet, varför deras rehabiliteringspenning beräknas enligt minimibeloppet.

De övriga ändringsförslagen har inga betydande ekonomiska konsekvenser.

3.2 Samhälleliga konsekvenser

Ändringsförslagen gällande den partiella sjukdagpenningen och den yrkesinriktade rehabiliteringen stöder målsättningen att förlänga arbetskarriärerna. De föreslagna ändringarna gällande den yrkesinriktade rehabiliteringen förbättrar dessutom möjligheterna att förverkliga samhällsgarantin för unga. Sannolikt innebär lagändringarna också att man mer sällan än tidigare i onödan hänvisar klienterna från en myndighet till en annan, vilket leder till att klienterna får rätt rehabiliteringstjänster på rätt ställe. Tack vare att den yrkesinriktade rehabiliteringen kan inledas i ett tidigt skede blir den mer verkningsfull och ger bättre resultat, förebygger sjuk- och invalidpensionering och leder till inbesparingar i pensionskostnader. Kostnaderna för rehabiliteringsåtgärderna är relativt små i jämförelse med den nytta de medför.

4 Beredningen av propositionen

Social- och hälsoministeriet tillsatte den 11 april 2012 en arbetsgrupp vars uppgift är att före den 31 oktober 2013 utarbeta ett handlingsprogram för främjande av sysselsättningen för partiellt arbetsförmögna. Också de centrala arbetsmarknadsorganisationerna är representerade i arbetsgruppen. Regeringens proposition har beretts i arbetsgruppen.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Sjukförsäkringslagen

7 kap. Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenning- förmåner

4 §. Arbetsgivarens rätt till dagpenningförmån. I paragrafens 1 mom. ingår en bestämmelse om betalning av dagpenningförmån till arbetsgivaren. I 4 mom. finns en specialbestämmelse om betalning av partiell sjukdagpenning till arbetsgivaren. Enligt den tillämpas inte bestämmelserna i 1 och 2 mom. om betalning av dagpenningförmåner till arbetsgivaren på partiell sjukdagpenning. I 4 mom. hänvisas felaktigt till 2 mom. i samma paragraf. Hänvisningen ska avse 3 mom., som gäller fördelningen av en dagpenningförmån mellan flera arbetsgivare. Det föreslås att en korrigerande hänvisningen intas i paragrafen. I övrigt föreslås paragrafen kvarstå oförändrad. Enligt förslaget betalas alltså den partiella sjukdagpenningen till arbetsgivaren endast om den försäkrade på basen av ett arbetsförhållande får en full lön som motsvarar oavkortad sjuktidslön enligt lönen för heltidsarbete före arbetsförmågan inträdde. Om den försäkrade inte har ett arbetsförhållande på heltid utan den regelbundna arbetstiden består av två eller flera deltidsarbeten och förutsättningarna för partiell sjukdagpenning uppfylls, betalas den partiella sjukdagpenningen inte till arbetsgivarna. Då betalar arbetsgivarna inte full lön för heltidsarbete utan högst en lön som motsvarar det regelbundna deltidsarbetet. I detta

fall föreslås att den partiella sjukdagpenningen betalas till arbetstagaren.

8 kap. Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

11 §. Rätt till partiell sjukdagpenning. I 2 mom. föreslås fortsättningsvis ingå bestämmelser om arbetstagarens och arbetsgivarens rätt till partiell sjukdagpenning efter självrisktiden eller efter den sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning som omedelbart föregått den partiella sjukdagpenningen. Till denna del föreslås inga ändringar.

Enligt 3 mom. är en förutsättning för partiell sjukdagpenning att arbetstagaren har kommit överens om att utföra sitt arbete på deltid så att arbetstiden minskar med 40—60 %. I paragrafen föreslås inte heller i fortsättningen ingå några bestämmelser om att den försäkrades arbete måste utgöra heltidsarbete omedelbart före arbetsförmågan inträdde. Enligt förslaget räcker det alltså exempelvis att arbetstagaren haft ett heltidsarbetsförhållande då arbetsförmågan inträdde även om arbetsgivaren tillfälligt gått ned i arbetstid av någon annan orsak, såsom för vård av barn. Den tidigare grunden för nedgång i arbetstid bör ändå upphöra innan deltidsarbetet som grund för partiell sjukdagpenning kan inledas. Någon annan grund för nedgång i arbetstid kan inte gälla samtidigt som partiell sjukdagpenning betalas.

Enligt 8 kap. 12 § i sjukförsäkringslagen kan partiell sjukdagpenning betalas utan avbrott eller för en sammanhängande tid om minst tolv vardagar. En väldigt kort period av deltidsarbete är inte ägnad att förverkliga av-

sikten med den partiella sjukdagpenningen, att på det sätt som avses i sjukförsäkringslagen stöda arbetsoförmögna personers strävan att återvända till arbetet. Därför föreslås ett tillägg till 11 § 3 mom., enligt vilket en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning är att deltidarbetet planerats pågå utan avbrott i minst tolv vardagar.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. med en definition av ”arbetstid som motsvarar heltidsarbete”. Enligt förslaget definieras detta som förvärvsarbete i vilket arbetstagarens arbetstid motsvarar den arbetstid för heltidsarbete som normalt tillämpas i branschen. Exempelvis i utbildningsbranschen definieras heltid alltså enligt förslaget som den arbetstid en heltidsanställd arbetstagar normalt har i branschen. Om det inte finns något kollektivavtal i branschen, ska arbetstiden jämföras med den regelbundna arbetstiden enligt 3 kap. i arbetstidslagen (605/1996). Om arbetstagaren arbetar regelbundet i två eller flera arbetsförhållanden på deltid och arbetstiden inte annars kan anses motsvara heltidsarbete, kan man enligt förslaget anse att kravet uppfylls om den sammanlagda arbetstiden är minst 35 timmar per vecka.

För klarhetens skull föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. med en bestämmelse om den minskning av arbetstiden som är en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning, om inget av arbetstagarens arbetsförhållanden var för sig uppfyller kravet på heltidsarbete, men arbetstagaren regelbundet arbetar i två eller flera arbetsförhållanden på deltid. En förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning föreslås vara att arbetstagaren kommer överens med sina arbetsgivare om deltidarbete så att den sammanlagda arbetstiden minskar så som avses i 3 mom.

Det föreslås att sättet att minska arbetstiden i en situation med två deltidarbeten ska vara flexibelt. Enligt förslaget uppfylls kravet på minskning av arbetstiden till exempel om arbetstiden i det ena arbetsförhållandet minskar med 40 % och i det andra med 60 %, om den sammanlagda arbetstiden minskar med 40—60 %. Det föreslås också vara möjligt att arbetstagaren fortsätter i det ena arbetsförhållandet på deltid med oförändrad arbetstid, om

arbetstiden i det andra arbetsförhållandet på deltid minskar så den sammanlagda arbetstiden minskar med 40—60 %.

Avtal om deltidarbete ska ingås med alla arbetsgivare. Även i det fallet att personen fortsätter i ett deltidarbete som tidigare och helt blir borta från övriga deltidarbeten, ska arbetstagaren avtala med samtliga arbetsgivare om att minska arbetet så, att den totala arbetstiden minskar med 40—60 procent. Av avtalen ska framgå arbetstagarens normala arbetstid, den minskade arbetstiden och den lön som betalas för deltidarbetet. Avtalet behövs för att säkerställa att alla arbetstagare är medvetna om arrangemanget med partiell sjukdagpenning och förbinder sig till dess målsättning, dvs. att arbetstagaren återgår till heltidsarbete.

Vid ansökan om partiell sjukdagpenning ska den berörda personen visa upp ett utlåtande från en företagsläkare som känner till personens arbetsuppgifter eller en annan läkare som känner till personens arbetsförhållanden om personens arbetsoförmåga samt om att personen under den tid som arbetsoförmågan varar är kapabel att utan att äventyra sin hälsa eller sitt tillfrisknande utföra en del av sina arbetsuppgifter. Om arbetsgivarna är flera ska utlåtande ges om alla anställningar. Om personen i fråga fortsätter i ett deltidarbete som tidigare och helt blir borta från övriga deltidarbeten förutsätts att de övriga arbetsgivarnas företagshälsovård har konstaterat att personen är arbetsoförmögen och en företagshälsovård konstaterat att han eller hon kan fortsätta i sitt arbete utan att äventyra sitt tillfrisknande eller sin hälsa.

Enligt förslaget ska paragrafens 5 mom. endast tillämpas i situationer då den försäkrade inte arbetar heltid i ett anställningsförhållande eller som företagare. Det föreslås att en försäkrad som blir oförmögen att utföra arbetet i sitt arbetsförhållande på heltid även i fortsättningen ska komma överens om deltidarbete med sin huvudsakliga arbetsgivare och för att ha rätt till förmånen bör den försäkrade upphöra med eventuella bisysslor. Likaså bör en företagare med FöPL- eller LFöPL-försäkring som är arbetsoförmögen i sin företagsverksamhet minska på arbetet i sin huvudsyssla och upphöra med eventuella bisysslor för att ha rätt till förmånen. Den

som utför förvärvsarbete eller företagsverksamhet på heltid ska alltså inte heller i fortsättningen komma överens om deltidarbete med sin arbetsgivare för bisyssla, utan gå ned i arbetstid i sitt huvudsakliga arbete på heltid. Syftet med den partiella sjukdagpenningen är att förbättra möjligheterna för den försäkrade att återgå till sitt heltidsarbete.

På grund av de föreslagna nya 4 och 5 mom. föreslås att det nuvarande 4 mom. blir 6 mom. Enligt momentet har den försäkrade rätt att övergå till sjukdagpenning för den återstående tiden om avtalet om deltidarbete upphör i förtid, förutsatt att de övriga förutsättningarna för sjukdagpenning föreligger. Folkpensionsanstalten bör alltså bedöma förutsättningarna för beviljande av sjukdagpenning om rätten till partiell sjukdagpenning upphör i förtid. Likaså bör Folkpensionsanstalten undersöka förutsättningarna för beviljande av sjukdagpenning i det fall att den försäkrade har inlett deltidarbete före ansökan om partiell sjukdagpenning eller före beslut om förmånen fattats, men någon av förutsättningarna för beviljande av partiell sjukdagpenning inte uppfylls. En nedgång i arbetstid som grundar sig på en behörig medicinsk utredning och som skett inom de gränser som anges i lagen ska normalt inte inverka negativt på bedömningen av arbetsförmågan om avtalet om deltidarbete har någon teknisk brist, t.ex. att man avtalat om deltidarbete för en kortare period än tolv vardagar.

12 §. Betalning av partiell sjukdagpenning. I paragrafen ingår bestämmelser om betalning av partiell sjukdagpenning. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så, att partiell sjukdagpenning betalas för högst 120 vardagar i stället för nuvarande högst 72 vardagar. Enligt paragrafen utfärdas bestämmelser om betalningsperioderna för partiell sjukdagpenning genom förordning av statsrådet. Bestämmelsen gäller endast partiell sjukdagpenning och det föreslås att den flyttas till 15 kap. 17 § och att den ändras så, att bemyndigandet att utfärda förordning gäller betalningsperioderna för sjukdagpenningar i allmänhet.

Det föreslås att kravet på en sammanhängande tid på minst tolv vardagar som förutsättning för betalning av partiell sjukdagpenning

stryks ur denna paragraf. Samtidigt föreslås ett tillägg till 11 § 3 mom., enligt vilket en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning är att deltidarbetet planerats pågå utan avbrott i minst tolv dagar. Det föreslås att paragrafens återstående 1 och 3 mom. sammanslås till ett moment.

15 kap. Verkställighet

17 §. Bemyndigande att utfärda förordning. Det föreslås att i paragrafen görs ett tillägg, enligt vilket bestämmelser om betalningsperioderna för dagpenningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

1.2 Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

6 §. Ordnande av yrkesinriktad rehabilitering. Det föreslås att bestämmelsen skrivs på ett delvis nytt sätt. Det föreslås att risk för arbetsoförmåga som förutsättning för beviljande slopas. Försvagad studieförmåga föreslås som en ny grund för att inleda yrkesinriktad rehabilitering. Det föreslås att den förutsättning som gäller väsentligt försvagad arbets- och studieförmåga kompletteras med en helhetsbedömning av rehabiliteringsbehovet. Helhetsbedömningen av huruvida en persons arbets- eller studieförmåga väsentligen försvagats kan enligt förslaget också påverkas av andra faktorer som påverkar den försäkrades arbets- och studieförmåga än sjukdom, lyte eller kroppsskada, såsom den försäkrades fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga, livssituation, socioekonomiska omständigheter, boendeförhållanden, utbildning, yrke, tidigare verksamhet och ålder.

Syftet med yrkesinriktad rehabilitering är att bevara eller förbättra personens arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter eller förebygga arbetsoförmåga. Med hjälp av yrkesinriktad rehabilitering strävar man till att fortsätter i, återvänder till eller inträder i arbetslivet.

Den föreslagna lagändringen innebär att förutsättningarna för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering uppfylls också för sådana personer vilkas sjukdom, lyte eller

kroppsskada inte som sådan försvagar arbets- eller studieförmågan och förvärvsmöjligheterna, men vilkas situation som helhet är sådan att arbets- eller studieförmågan väsentligt försvagats eller man bedömer att de kommer att försvagas väsentligt under de närmaste åren. Sådana faktorer som påverkar helhetssituationen och som försvagar arbets- eller studieförmågan är enligt förslaget exempelvis nedsatt fysisk, psykisk eller social funktionsförmåga, snabbt ökande skuldsättning, långvarig arbetslöshet, långvarig bostadslöshet, bristande social kompetens eller vardagskompetens, tidigare drogmissbruk eller risk för marginalisering. Avsikten är att möjliggöra yrkesinriktad rehabilitering också för sådana personer i Folkpensionsanstaltens målgrupp som inte uppfyllt förutsättningarna för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering enligt gällande lag.

Försvagad studieförmåga föreslås utgöra en ny grund för att inleda yrkesinriktad rehabilitering. Enligt förslaget ska Folkpensionsanstalten ordna ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för att bevara eller förbättra den försäkrades arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter eller förebygga arbetsoförmåga om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt har lett till eller under de närmaste åren bedöms leda till att den försäkrades arbets- eller studieförmåga och förvärvsmöjligheter väsentligt försvagas.

Vid bedömningen av huruvida studieförmågan försvagats ska man beakta hur personens situation som helhet begränsar möjligheterna att klara av studierna. En central del av bedömningen är huruvida personen med hänsyn till situationen som helhet behöver stöd i form av yrkesinriktad rehabilitering för att få en studieplats eller för att bedriva eller slutföra sina studier.

Vid bedömningen av huruvida arbetsförmågan och förvärvsmöjligheterna försvagats ska utom sjukdom, lyte eller kroppsskada också beakta hur personens situation som helhet begränsar och försvårar möjligheterna att klara av arbetet och att få arbete. Gällande personer i arbetslivet ska man vid bedömningen fästa vikt vid svårigheter att klara av arbetet som uppmärksammas på arbetsplatsen eller av företagshälsovården eller den allmänna hälsovården. Om personen inte

ännu deltagit i arbetslivet, ska det vara tillräckligt för beviljande av utbildning att personens situation som helhet väsentligt begränsar valet av yrke eller arbete.

För att den yrkesinriktade rehabiliteringen ska ha bästa möjliga effekt, bör den inledas så tidigt som möjligt. Enligt förslaget ska man kunna inleda den yrkesinriktade rehabiliteringen redan när man på grund av personens situation som helhet kan anta att arbets- eller studieförmågan kommer att försvagas väsentligt under de närmaste åren, även med beaktande av möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering. T.ex. vid framskridande sjukdomar bör man tillräckligt tidigt beakta prognosen för sjukdomen och sjukdomens inverkan på arbetsförmågan.

Yrkesinriktad rehabilitering ska enligt förslaget aktualiseras då de tillbudsstående åtgärderna inom hälsovården för vård av sjukdomen, lytet eller kroppsskadan är i ett sådant skede att det för personen ifråga kan anses vara rätt tidpunkt för rehabilitering. En förutsättning är dessutom att personen är kapabel att förbinda sig till den yrkesinriktade rehabiliteringen och till målsättningen för rehabiliteringen.

Yrkesinriktad rehabilitering ska också kunna ordnas vid sidan om övriga åtgärder för att stärka personens situation. Exempelvis kan beviljande av yrkesinriktad rehabilitering samtidigt med rehabiliterande psykoterapi i en del fall stödja personens arbets- och studieförmåga.

En förutsättning för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering är enligt förslaget att det är ändamålsenligt med beaktande av personens situation. Vid bedömningen av om det är ändamålsenligt med rehabilitering beaktas den försäkrades ålder, tidigare verksamhet, utbildning, socioekonomiska omständigheter samt huruvida den rehabilitering som söks sannolikt leder till att den sökande fortsätter i eller återgår till ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller inträder i arbetslivet.

Den omständigheten att en person har rätt till sjuk- eller invalidpension ska inte hindra att Folkpensionsanstalten ordnar yrkesinriktad rehabilitering om rehabiliteringens syfte är att personen ska kunna återvända till arbetet eller skaffa sådana tilläggsinkomster som

har väsentlig betydelse med tanke på personens försörjning.

Rehabiliteringen bör syfta till ett yrke eller arbete genom vilket klientens utkomst kan säkras eller som kan ge en tilläggsinkomst som är väsentlig för försörjningen, t.ex. som komplement till en pension. En ökning av inkomsterna med ca en fjärdedel kan anses utgöra en väsentlig tilläggsinkomst. Målet bör vara antingen ett arbetsförhållande eller arbete som företagare. Målsättningarna gällande arbetet och inkomsterna bör vara realistiska med beaktande av personens sannolika arbetsförmåga efter rehabiliteringen. Enligt förslaget är det tillräckligt att personen sannolikt klarar av ett regelbundet arbete som ger väsentliga tilläggsinkomster. Arbete i det egna hushållet eller arbete som endast är av hobbykaraktär uppfyller inte detta krav.

Det föreslås att man slopar hänvisningsbestämmelsen enligt vilket Folkpensionsanstalten inte är skyldig att ordna yrkesinriktad rehabilitering om sådan har ordnats enligt la-

gen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Målsättningen är att rehabiliteringsprocessen ska kunna inledas vid rätt tidpunkt.

7 §. Den yrkesinriktade rehabiliteringens innehåll. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att Folkpensionsanstalten ordnar arbetsträning som yrkesinriktad rehabilitering. Det är fråga om en teknisk ändring. Den innebär att rehabiliteringsåtgärdernas innehåll och hur de ordnas beskrivs på ett sätt som tydligare motsvarar nuläget.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014. På försäkrade för vilka maximitiden för betalning av partiell sjukdagpenning har uppnåtts före den 31 december 2013 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 7 kap. 4 § 4 mom., 8 kap. 11 § 3 mom. och 12 § samt 15 kap. 17 §, sådana de lyder, 7 kap. 4 § 4 mom., samt 8 kap. 11 § 3 mom. och 12 § i lag 532/2009 och 15 kap. 17 § i lag 19/2012, samt
fogas till 8 kap. 11 §, sådan den lyder i lag 532/2009, nya 4 och 5 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 6 mom., som följer:

7 kap.

Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningförmåner

4 §

Arbetsgivarens rätt till dagpenningförmån

Partiell sjukdagpenning betalas till arbetsgivaren, om den försäkrade på grundval av ett anställningsförhållande får full lön och det i anställningsvillkoren har avtalats att partiell sjukdagpenning ska betalas till arbetsgivaren i stället för till den försäkrade. Om den partiella sjukdagpenningen är större än den fulla lönen som arbetsgivaren betalar, betalas den partiella sjukdagpenningen till den del som överstiger den fulla lönen till arbetstagen. Vad som bestäms i 1 och 3 mom. tillämpas inte på betalning av partiell sjukdagpenning.

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

11 §

Rätt till partiell sjukdagpenning

En förutsättning för rätten till partiell sjukdagpenning är att den försäkrade kan sköta

en del av sina arbetsuppgifter utan att äventyra sin hälsa eller sitt tillfrisknande. Dessutom förutsätts det att den försäkrades arbetstid före perioden med partiell sjukdagpenning eller den sjukdagspennings- eller rehabiliteringspenningsperiod som omedelbart föregått den, har motsvarat heltidsarbete och att den försäkrade har kommit överens om att utföra sitt arbete på deltid så att arbetstiden minskar med minst 40 och högst 60 procent. Avtalet om deltidsarbetet ska gälla hela den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljas. För att en företagare ska ha rätt till partiell sjukdagpenning krävs det att det arbete som företagaren utför i sitt företag minskar med minst 40 och högst 60 procent för den period som partiell sjukdagpenning beviljas för. En förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning är dessutom att deltidsarbetet planerats fortgå minst tolv vardagar utan avbrott.

Med heltidsarbete avses förvärvsarbete i vilket arbetstagens arbetstid motsvarar den ordinarie arbetstid för en arbetstagen i heltidsarbete som normalt tillämpas i branschen. Om det inte finns något kollektivavtal i branschen, ska arbetstiden jämföras med den ordinarie arbetstid som avses i 3 kap. i arbetstidslagen (605/1996). Om arbetstagen samtidigt arbetar i två eller flera anställningsförhållanden på deltid, anses arbetet utgöra heltidsarbete om den sammanlagda arbetstiden är minst 35 timmar per vecka.

Om en försäkrad som inte har ett anställningsförhållande på heltid enligt 4 mom. och

inte är en sådan företagare som avses i 1 kap. 4 § 9 punkten arbetar samtidigt i två eller flera anställningsförhållanden, är en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning att arbetstagaren kommer överens med sina arbetsgivare om att utföra sitt arbete på deltid så att den sammanlagda arbetstiden minskar på det sätt som avses i 3 mom.

12 §

Betalning av partiell sjukdagpenning

Partiell sjukdagpenning betalas för högst 120 vardagar. När maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut beaktas alla dagar med partiell sjukdagpenning under de föregående två åren. När maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut beaktas dock också sådana dagar för vilka partiell sjukdagpenning inte har betalats på grund av att den försäkrade har fått föräldradagpenning för samma tid. Har den försäkra-

de varit arbetsför i tolv månader utan avbrott, ska inte dagar med partiell sjukdagpenning före denna tid beaktas när maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut.

15 kap.

Verkställighet

17 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om de utredningar som ska läggas fram vid ansökan om ersättningar och förmåner och som behövs för utbetalning av dessa samt om betalningsperioderna för dagpenningsförmåner.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På försäkrade för vilka maximitiden för betalning av partiell sjukdagpenning har uppnåtts före den 31 december 2013 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av 6 och 7 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 6 § och 7 § 1 mom., av dem 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 935/2012, som följer:

2 kap.

Rehabilitering

6 §

Ordnande av yrkesinriktad rehabilitering

Folkpensionsanstalten ordnar ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för att stöda eller förbättra den försäkrades arbets- och förvärvsförmåga eller förebygga arbetsoförmåga om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt har medfört eller under de närmaste åren uppskattas medföra en väsentlig försvagning av den försäkrades arbets- eller studieförmåga och förvärvsmöjligheter.

Folkpensionsanstalten är inte skyldig att ordna yrkesinriktad rehabilitering om sådan har ordnats enligt arbetspensionslagarna eller enligt bestämmelserna om specialundervisning.

Vid bedömningen av om arbetsförmågan och förvärvsmöjligheterna har försämrats väsentligt beaktas den försäkrades situation som helhet. Förutom en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada beaktas också andra faktorer som påverkar den försäkrades arbets- och studieförmåga och som avser den försäkrades fysiska, psykiska och sociala funktions-

förmåga, livssituation, socioekonomiska omständigheter, boendeförhållanden, utbildning, yrke, tidigare verksamhet och ålder samt andra motsvarande faktorer. Vid bedömningen beaktas också den försäkrades återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant till buds stående arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra.

Vid bedömningen av om det är ändamålsenligt med rehabilitering beaktas, förutom situationen som helhet, huruvida den rehabilitering som söks sannolikt leder till att den sökande fortsätter i eller återgår till ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller inträder i arbetslivet.

7 §

Den yrkesinriktade rehabiliteringens innehåll

Folkpensionsanstalten ordnar som yrkesinriktad rehabilitering enligt 6 §

1) undersökningar som syftar till att utreda rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna,

2) arbets- och utbildningsförsök,

3) träning som syftar till att bevara och förbättra arbetsförmågan och därmed göra det möjligt för rehabiliteringsklienten att fortsätta sitt arbete,

4) arbetsträning,
 5) grundutbildning, vidareutbildning och omskolning för ett yrke eller ett arbete som med tanke på de begränsningar sjukdomen, lytet eller kroppsskadan medför är lämpligt för den försäkrade samt allmänbildande utbildning och träning som är nödvändig för utbildningen i fråga,

6) andra åtgärder som kan jämföras med dem som räknas upp i 1–5 punkten och som är nödvändiga med tanke på studier och arbete.

—————

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 september 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Social- och hälsovårdsminister *Paula Risikko*

1.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 7 kap. 4 § 4 mom., 8 kap. 11 § 3 mom. och 12 § samt 15 kap. 17 §, sådana de lyder, 7 kap. 4 § 4 mom., samt 8 kap. 11 § 3 mom. och 12 § i lag 532/2009 och 15 kap. 17 § i lag 19/2012, samt fogas till 8 kap. 11 §, sådan den lyder i lag 532/2009, nya 4 och 5 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 6 mom., som följer:

Gällande lydelse

7 kap.

Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningförmåner

4 §

*Arbetsgivarens rätt till dagpenningförmån**Föreslagen lydelse*

7 kap.

Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningförmåner

4 §

Arbetsgivarens rätt till dagpenningförmån

Partiell sjukdagpenning betalas till arbetsgivaren, om den försäkrade på grundval av ett anställningsförhållande får full lön och det i anställningsvillkoren har avtalats att partiell sjukdagpenning ska betalas till arbetsgivaren i stället för till den försäkrade. Om den partiella sjukdagpenningen är större än den fulla lönen som arbetsgivaren betalar, betalas den partiella sjukdagpenningen till den del som överstiger den fulla lönen till arbetstagaren. Vad som bestäms i 1 och 2 mom. tillämpas inte på betalning av partiell sjukdagpenning.

Partiell sjukdagpenning betalas till arbetsgivaren, om den försäkrade på grundval av ett anställningsförhållande får full lön och det i anställningsvillkoren har avtalats att partiell sjukdagpenning ska betalas till arbetsgivaren i stället för till den försäkrade. Om den partiella sjukdagpenningen är större än den fulla lönen som arbetsgivaren betalar, betalas den partiella sjukdagpenningen till den del som överstiger den fulla lönen till arbetstagaren. Vad som bestäms i 1 och 3 mom. tillämpas inte på betalning av partiell sjukdagpenning.

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

11 §

Rätt till partiell sjukdagpenning

En förutsättning för rätten till partiell sjukdagpenning är att den försäkrade kan sköta en del av sina arbetsuppgifter utan att äventyra sin hälsa eller sitt tillfrisknande. Dessutom förutsätts att den försäkrades arbetstid före perioden med partiell sjukdagpenning eller den sjukdagspennings- eller rehabiliteringspenningsperiod som omedelbart föregått den, har motsvarat heltidsarbete och att den försäkrade har kommit överens om att utföra sitt arbete på deltid så att arbetstiden minskar med minst 40 och högst 60 procent. Avtalet om deltidarbetet ska gälla hela den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljas. För att en företagare ska ha rätt till partiell sjukdagpenning krävs det att det arbete som företagaren utför i sitt företag minskar med minst 40 och högst 60 procent för den period som partiell sjukdagpenning beviljas för.

8 kap.

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

11 §

Rätt till partiell sjukdagpenning

En förutsättning för rätten till partiell sjukdagpenning är att den försäkrade kan sköta en del av sina arbetsuppgifter utan att äventyra sin hälsa eller sitt tillfrisknande. Dessutom förutsätts det att den försäkrades arbetstid före perioden med partiell sjukdagpenning eller den sjukdagspennings- eller rehabiliteringspenningsperiod som omedelbart föregått den, har motsvarat heltidsarbete och att den försäkrade har kommit överens om att utföra sitt arbete på deltid så att arbetstiden minskar med minst 40 och högst 60 procent. Avtalet om deltidarbetet ska gälla hela den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljas. För att en företagare ska ha rätt till partiell sjukdagpenning krävs det att det arbete som företagaren utför i sitt företag minskar med minst 40 och högst 60 procent för den period som partiell sjukdagpenning beviljas för. *En förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning är dessutom att deltidarbetet planerats fortgå minst tolv vardagar utan avbrott.*

Med heltidsarbete avses förvärvsarbete i vilket arbetstagarens arbetstid motsvarar den ordinarie arbetstid för en arbetstagare i heltidsarbete som normalt tillämpas i branschen. Om det inte finns något kollektivavtal i branschen, ska arbetstiden jämföras med den ordinarie arbetstid som avses i 3 kap. i arbetstidslagen (605/1996). Om arbetstagaren samtidigt arbetar i två eller flera anställningsförhållanden på deltid, anses arbetet utgöra heltidsarbete om den sammanlagda arbetstiden är minst 35 timmar per vecka.

Om en försäkrad som inte har ett anställningsförhållande på heltid enligt 4 mom. och inte är en sådan företagare som avses i 1 kap. 4 § 9 punkten arbetar samtidigt i två eller flera anställningsförhållanden, är en förutsättning för beviljande av partiell sjukdagpenning att arbetstagaren kommer överens

med sina arbetsgivare om att utföra sitt arbete på deltid så att den sammanlagda arbetstiden minskar på det sätt som avses i 3 mom.

12 §

Betalning av partiell sjukdagpenning

Partiell sjukdagpenning betalas för högst 72 vardagar. Den kan betalas utan avbrott eller för en sammanhängande tid om minst 12 vardagar. Bestämmelser om betalningsperioderna för partiell sjukdagpenning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om den försäkrade under den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljats övergår till att få sjukdagpenning, rehabiliteringspenning, föräldradagpenning eller arbetslöshetsförmån som avses i 3 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, kan partiell sjukdagpenning även betalas för en kortare tid än 12 vardagar. För att partiell sjukdagpenning ska betalas i ett sådant fall krävs det att den försäkrade på ett tillförlitligt sätt kan ange orsaken till att rätten till partiell sjukdagpenning upphör. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om vilken utredning den försäkrade ska lämna vid ansökan om partiell sjukdagpenning för en kortare tid än 12 vardagar.

När maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut beaktas alla dagar med partiell sjukdagpenning under de föregående två åren. När maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut beaktas dock också sådana dagar för vilka partiell sjukdagpenning inte har betalats på grund av att den försäkrade har fått föräldradagpenning för samma tid. Har den försäkrade varit arbetsför

12 §

Betalning av partiell sjukdagpenning

Partiell sjukdagpenning betalas för högst 120 vardagar. När maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut beaktas alla dagar med partiell sjukdagpenning under de föregående två åren. När maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut beaktas dock också sådana dagar för vilka partiell sjukdagpenning inte har betalats på grund av att den försäkrade har fått föräldradagpenning för samma tid. Har den försäkrade varit arbetsför i tolv månader utan avbrott, ska inte dagar med partiell sjukdagpenning före denna tid beaktas när maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

i tolv månader utan avbrott, ska inte dagar med partiell sjukdagpenning före denna tid beaktas när maximitiden för den partiella sjukdagpenningen räknas ut.

15 kap.

Verkställighet

17 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om de utredningar som ska läggas fram vid ansökan om ersättningar och förmåner och som behövs för utbetalning av dessa.

15 kap.

Verkställighet

17 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om de utredningar som ska läggas fram vid ansökan om ersättningar och förmåner och som behövs för utbetalning av *dessa samt om betalningsperioderna för dagpenningsförmåner*.

—————
*Denna lag träder i kraft den 20 .
 På försäkrade för vilka maximitiden för betalning av partiell sjukdagpenning har uppnåtts före den 31 december 2013 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.*

2.

Lag**om ändring av 6 och 7 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 6 § och 7 § 1 mom., av dem 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 935/2012, som följer:

Gällande lydelse

2 kap.

Rehabilitering

6 §

Ordnande av yrkesinriktad rehabilitering

En försäkrad har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förebyggande av arbetsoförmåga eller förbättring av arbets- eller förvärvsförmågan, om

1) sjukdom, lyte eller kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt med sannolikhet medför risk att den försäkrade blir arbetsoförmögen, eller om

2) den försäkrades arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter måste anses ha försvagats väsentligt på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada.

Folkpensionsanstalten är inte skyldig att ordna yrkesinriktad rehabilitering om sådan har ordnats enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), enligt arbetspensionslagarna eller enligt bestämmelserna om specialundervisning.

Med risk för arbetsoförmåga avses en situation där det är sannolikt att den försäkrade under de närmaste åren utan yrkesinriktad rehabilitering skulle beviljas invalidpension även med beaktande av möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering. Vid be-

Föreslagen lydelse

2 kap.

Rehabilitering

6 §

Ordnande av yrkesinriktad rehabilitering

Folkpensionsanstalten ordnar ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för att stöda eller förbättra den försäkrades arbets- och förvärvsförmåga eller förebygga arbetsoförmåga om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt har medfört eller under de närmaste åren uppskattas medföra en väsentlig försvagning av den försäkrades arbets- eller studieförmåga och förvärvsmöjligheter.

Folkpensionsanstalten är inte skyldig att ordna yrkesinriktad rehabilitering om sådan har ordnats enligt arbetspensionslagarna eller enligt bestämmelserna om specialundervisning.

Vid bedömningen av om arbetsförmågan och förvärvsmöjligheterna har försämrats väsentligt beaktas den försäkrades situation som helhet. Förutom en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada beaktas också andra faktorer som påverkar den försäkrades arbets- och studieförmåga, och som avser den för-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

dömningen av om arbetsförmågan och förvärvsmöjligheterna har försämrats väsentligt beaktas i vilken utsträckning den försäkrade är kapabel att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant till buds stående arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra med hänsyn till sin utbildning, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt andra därmed jämförbara omständigheter. En ung persons arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter är väsentligt försämrade om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada avsevärt begränsar hans eller hennes val av yrke eller arbete.

Vid bedömningen av om det är ändamålsenligt med rehabilitering beaktas den försäkrades ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning, socioekonomiska omständigheter samt huruvida den rehabilitering som söks sannolikt leder till att den sökande fortsätter i eller återgår till ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller inträder i arbetslivet.

säkrades fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga, livssituation, socioekonomiska omständigheter, boendeförhållanden, utbildning, yrke, tidigare verksamhet och ålder samt andra motsvarande faktorer. Vid bedömningen beaktas också den försäkrades återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant till buds stående arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra.

Vid bedömningen av om det är ändamålsenligt med rehabilitering beaktas, *förutom situationen som helhet*, huruvida den rehabilitering som söks sannolikt leder till att den sökande fortsätter i eller återgår till ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller inträder i arbetslivet.

7 §

7 §

*Den yrkesinriktade rehabiliteringens innehåll**Den yrkesinriktade rehabiliteringens innehåll*

Folkpensionsanstalten ordnar som yrkesinriktad rehabilitering enligt 6 §

1) undersökningar för att utreda rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna,

2) arbets- och utbildningsförsök,

3) träning som syftar till att bevara och förbättra arbetsförmågan och därmed göra det möjligt för rehabiliteringsklienten att fortsätta sitt arbete,

4) arbetsträning på arbetsklínik eller på någon annan motsvarande inrättning eller arbetsträning som av särskilda skäl ges som en individuell tjänst,

5) grundutbildning, vidareutbildning och omskolning för ett yrke eller ett arbete som med tanke på de begränsningar sjukdomen, lytet eller kroppsskadan medför är lämpligt för den försäkrade samt allmänbildande utbildning och träning som är nödvändig för utbildningen i fråga,

Folkpensionsanstalten ordnar som yrkesinriktad rehabilitering enligt 6 §

1) undersökningar som syftar till att utreda rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna,

2) arbets- och utbildningsförsök,

3) träning som syftar till att bevara och förbättra arbetsförmågan och därmed göra det möjligt för rehabiliteringsklienten att fortsätta sitt arbete,

4) *arbetsträning*,

5) grundutbildning, vidareutbildning och omskolning för ett yrke eller ett arbete som med tanke på de begränsningar sjukdomen, lytet eller kroppsskadan medför är lämpligt för den försäkrade samt allmänbildande utbildning och träning som är nödvändig för utbildningen i fråga,

